

החברותא

החברותא בשאנן פנימי לתורים גליון מס 187 בס"ד ערש"ק פר' חיי-שרה (ספרי) כ"ה חשוון תשס"ג

פניני פקדים

ויהיו חיי שרה וגו' (כ"ג, א) פרש"י כולן שוין לטובה. איך יתכן לומר כן? הלא רוב שנותיה היתה חשוכת בנים שרויה בצער סובלת רעב וגלות וכו'. אבל הכוונה - אמר רבי זושא מאניפולי שבכל שנותיה אמרה על כל מאורע בשווה "גם זו לטובה" על כל רעה ברכה את ה' כשם שמברכין על הטובה, ומעולם לא ידעה רע מה סיבו כיון שהכל מידו של השם הטוב...

וה' ברך את אברהם בכל (כ"ד, א) היינו במדה טובה זו של כל, שהיה רבי זושא מפרש את הברכה שעשה לי כל צרכי - כל מה שעושה הקב"ה לצרכי הוא, הכל לטובה ובהרגשה נפלאה זו נתברך אאע"ה.

(ממעניות הנצח)

ויאמר עבד אברהם אנכי (כ"ד, א) הג"ל בזה להיות האדם מכיר תמיד בשפלותו לבלתי רום לכבו מאחיו אע"פ שהוא בעל מדרגה ... וכן היה באליעזר אע"פ שהיה דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים אע"פ כ הודה ולא בוש לומר עבד אברהם אנכי והגני רק עבד לעובדי ה'.

(תפארת שלמה)

ויצא יצחק לשוח בשדה (כ"ד, ס"ג) הכלל הכנעה מביא עצבות שאין בידו לעשות כרצונו וכחפצו מחמת ההכנעה שמכניע א"ע בפני חבריו, אך כשאדם עובר הכנעה ומכניע את עצמו בפני הקב"ה אז הוא דבוק עצמו במקור השמחה, וזהו מרומז בפסוק ויצא יצחק ר"ל אימתי יצא שמחה כי יצחק לשון שמת, ושיח לשון הכנעה כלומר כשהכנעה הוא בפני הקדושה מזה יצא ששון ושמחה.

(קדושת לוי)

ויצחק בא מבוא באר לחי ראי (כ"ד, ס"ג) ... ויצחק רמז לשמחה ר"ל השמחה והחרדה בא מבוא באר, ממה שהצדיק מביא ומקרב הבאר שהיא כנסת ישראל לחי ראי להמקור החיות הבא מהשגחת הבו"ת וראייתו.

ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו וגו' (כ"ה, כ"א) הנה ידוע כשיבא לאדם איזה צרה או יסורין ח"ו אז ישכיל ויבין בדעתו שבודאי יש צער גדול להשכינה הק' כביכול, כי בכל צרתם לו צר כביכול, לכן כשהאדם ישר נותן אל לבו להתפלל אל השי"ת על איזה דבר צריך להיות עיקר כוונתו ורצונו בתפלתו עבור החסרון שיש בהשכינה מזה כביכול - וזהו ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו, היינו עבור השכינה שהיא לנכח אשתו כי עקרה היא דייקא ואז ממילא נפקדה ג"כ רבקה אשתו, והבן.

(אורח ישראל)

שני גוים בבמגד (כ"ה, כ"ג) גאים מלשון חשיבות כי שניהם נחשבים בשם חשיבות, אף שהאחד הוא רע מצד עצמו, אך מפני שהוא תיק לקדושה המתלבשת בו שנשמות קדושות וגדולות היו כלולין בו (במיוחד רבי עקיבא).

(מאור עינים)

ויעקב איש תם יושב אהלים (כ"ה, כ"ז) פרש"י תם כלבו כן פיו מי שאינו חריף לרמות נקרא תם. יעקב נקרא איש תם שהיה מושל על התמימות להשתמש בו בעתו וזהו מה שפרש"י מי שאינו חריף לרמות נקרא תם אבל יעקב היה נקרא איש תם.

(ע"פ דברי יחזקאל)

ולאום מלאום יאמץ (כ"ה, כ"ט) לאום הוא מלכות וכפי מה שמקבלין עליהן עול מלכות שמים כך נעשין בני חורין ממלכות כשר ודם. כדאיתא באבות המקבל עליו עול תורה מעבדין ממנו עול מלכות. וזהו ולאום מלאום יאמץ כשזה קם זה גופל כפרש"י.

(שפת אמת)

ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו (כ"ה, כ"ח) פירוש כי צדיק התענוג שלו מעליות נצוצות שמעלה אשר נצוצו בקליפות, ובמה הוא מעלה אותם בתורה ובתפלה שלו שהוא בפה, וזהו כי ציד בפיו. בפיו שלו מוציא הנצוצות. וזהו ויאהב יצחק את עשו כי בשורש עשו היה נצוצות אשר נצוצו שם דהיינו נשמת שמעיה ואבטליון ונשמת רבי מאיר וכן כמה נצוצות עד ימות המשיח.

(קדושת לוי)

והיה כאשר תריד ופרקת עולו מעל צוארך (כ"ה, ס"ו) יתפרש עפ"י פירושו של הרה"ק מרוזין על הפסוק והיה אם שכוח תשכח את ה' אלקיך, ופירש דהנה אמרו חז"ל והיה לשון שמחה. והיה אם שכוח - ואם תשכח ח"ו את השמחה אז ח"ו תשכח את ה' אלקיך. וזהו והיה כאשר תריד. תריד ממך את השמחה אז ח"ו ופרקת עולו מעל צוארך, תפרוק את עול מלכות שמים מעל צוארך משום והיה אם שכוח אז בע"כ תשכח את ה' אלקיך.

(מנחת ישראל)

שיחת הרא"ש י"ח טבת, נכתב ע"י הר"פ כפ' הבית.

מה אנוש

אל השי"ת בלי שום מציאות עצמי כלל. נשאלת השאלה לאיזה מטרה נבראו והתירוץ הוא שכל מטרת בריאת המלאכים הוא כדי לשמש דוגמא לבני האדם איך להיות בטל ומבוטל להשי"ת.

על האדם נאמר: מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו (תהלים ח) האמת הוא שהאדם בעצם בריאתו הוא מלאך ואין כל הבדל בין המלאך הנקרא אנוש לבין המלאכים האחרים מלבד שהאדם הוא בעל בחירה והמלאכים אינם בעלי בחירה. ומחמת הבחירה הניתנת לאדם מקבל האדם את השם אנוש. והוא מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו, כלומר שניתן לקרא לאדם בשם אנוש והוא שם המלאך שבאדם. וניתן לקרא בן אדם שהוא בכח הבחירה שבו.

והנה תפקיד האדם להיות בטל ומבוטל להשי"ת ממש. בבחינת לית ליה מגרמי כלום כמו שאמר דוד המלך ע"ה מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו. וכוונתו ללמדנו שאינו מציאות כלל. דהיינו שכל התזכרנו של האנוש והתפקדנו של הבן אדם הוא בבחינת "מה". וכן אנו רואים במשה ואהרן שהגיעו לבחינת מה באמרם: ונחנו מה לא עלינו תלונותיכם כי על ה' (שמות ט"ז), כלומר אין אנו מציאות כלל כי משה ואהרן הגיעו לבטול מוחלט אל השי"ת בבחינת לית ליה מגרמי כלום.

בני האדם לא יהיו מסוגלים להגיע לבטול עצמי אל השי"ת, אם לא היו בעולם מלאכים

...מתי נבראו המלאכים? יש אומרים שנבראו ביום השני, ויש אומרים שנבראו ביום החמישי, כולם מודים שלא נבראו ביום הראשון (עיין ב"ר א. ד) כי ביום הראשון לא נבראו כל נבראים כדי שיהיה ה' אחד ושמו אחד. וכן אנו רואים בלשון התורה: ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד (בראשית א, ה) ולא כתוב יום ראשון כמו שכתוב בהמשך יום שני יום שלישי יום רביעי, לפי שהיה הקב"ה יחיד בעולמו (עפ"רש"י).

כמו כן לא נבראו המלאכים ביום הראשון כדי שלא יבואו לטעות ח"ו כאלו הקב"ה זקוק לעזרתם של מלאכים לברא את העולם כמו שכתוב: כי גדול אתה ועושה נפלאות אתה אלקים לבדך (תהלים פ"ו) לכן נבראו המלאכים ביום השני או ביום החמישי.

המלאכים המה ברואים הבטלים במציאותם אל השי"ת ממש בלי שום מציאות עצמי כלל, ולכך מצד עצמם היה מתאים שיבראו ביום הראשון, ורק כדי שלא יטעו בני אדם ויחשבו שהקב"ה זקוק לעזרתם לכן לא נבראו ביום הראשון, כמשנ"ת לעיל.

ולמה בכלל נבראו המלאכים האם הקב"ה אינו יכול להנהיג את העולם בלעדם? הרא"ש הסביר את שאלתו ואמר, אם המלאכים היו חלק המנבראים אין מקום לשאלה למה נבראו, כי כמו שנבראו שמים וארץ וכל צבאם, ונקבעו במקומם לשמוש צרכם, כך נבראו המלאכים, ונקבעו במקומם לשמש צרכם. אבל אם המלאכים בטלים במציאותם

שיחת קודש ממו"ר הרא"ש שליט"א

187
ג

המשך מעבר קודם

כי לא היו יודעים איך צריך להראות אדם מבוטל, מפני שהצד הגשמי שבו מושך אותו להיות מציאות כמו כל חלקי הבריאה שנבראו בששת ימי בראשית, לכן ברא הקב"ה את המלאכים כדי שישמשו דוגמא לאדם איך הם צריכים להראות ולמה צריכים לשאוף.

המלאך הזה הנקרא "אנוש-אדם" ככל שהוא יותר מגושם יותר קשה לו לעשות את המעבר מאדם לאנוש וככל שהוא יותר רוחני יותר קל לו להבטל אל השי"ת ולהיות בבחינת מלאך בטל ומבוטל להשי"ת כמו כל המלאכים.

המעבר מבחינת אדם לבחינת אנוש קשה מאד, כי יצר לב האדם רע מנעוריו והאדם מטבעו נמשך אל בחינת העפר אשר ממנו נוצר, ולכך כל מעבר קטן מן הקטנים מהאדם אל האנוש עולים לאדם בקשיים עצומים, כדי להקל על האדם המאמץ הקשה הזה צריך האדם להיות אמיתי. האמת חותמו של הקב"ה. דהיינו שמשכן האלקות בתוך הטבע הוא באמת, וכאשר האדם מקבל על עצמו להיות אמיתי, אזי אף אם שהיה מגושם בתכלית הגשמית תתגלה אצלו אור האלקות, ויאפשר לו לצאת מעולמו הגשמי אשר בו הוא תפוס אל עולמו הרוחני, ותאפשר לו להיות דבוק אל השי"ת בתכלית הדבקות בבחינת מלאך אנוש בטל ומבוטל.

הרא"ש סיפר שפעם בא אצל הרה"ק מקוצק זצ"ל איכר בהתעצות פשוטה אם למכור את הפרה החולבת שלו. הרה"ק מקוצק התעניין בכל מיני פרטים סביב השאלה, כגון כמה חלב הפרה נותנת, כמה פרות יש לו ברשותו,

ומעניין לענין התעניין הרה"ק מקוצק על כל מיני נושאים מחייו הפשוטים של השואל. לאחר שיחה ארוכה השיב הרה"ק על שאלתו. לאחר שהאיכר הלך הביעו התלמידים תמיהתם בפני הרה"ק מקוצק אשר איתם היה מקצר מאד בדברים והפעם האריך בשאלות למרות לא היו נראים כלל קשורים לשאלה. ענה להם הרה"ק מקוצק שהיה לו תענוג לדבר עם האיכר הזה. כי בפשטות שלו היתה נראית מדת האמת שבו. כל מה שעושה הוא בפשטות ובאמת, לכן כל תאור וכל ספור מאיר כספיר ויש תענוג עצום בכל ענין וענין שנדברנו. אבל אתם שואלים בעניני עבודת השי"ת. בכל זאת קשה לדבר אתכם, כי דבריכם ומשאלותיכם מלאים שקר ואינטרס עצמי, כך שיותר קל ונעים לדבר על פרות ושטויות מאיש פשוט הנאמרים באמת ונעשים בתמימות, מאשר לדבר דברי אלקים חיים עם אנשים אשר אינם הולכים בתמימות עם השי"ת.

הרא"ש הוסיף כבדרך אפשר ואמר כך מספרים, ומטרת הספור ללמד עד כמה שאהוב בפני המקום ובפני הצדיקים מדת האמת, אמנם אני אומר שהרה"ק מקוצק היה מאד רוחני ומופשט מגשמיות ולכן כאשר היה צריך לתת מענה לאדם פשוט היה צריך לרדת ממדרגתו הרוחני ולהכנס בנעלים של האדם הפשוט, לכן נצרך לשאול כל מיני שאלות. אבל כאשר נדבר עם תלמידיו ענני הרוח עובדי השי"ת והנושאים היו רוחניים ביותר לא היה נצרך להרבות בדברים...

עוד אמר הכותב: באותה תקופה התבטא אחד החברים בפני הרא"ש ואמר שבמצבנו

שיחת קודש ממו"ר הרא"ש שליט"א

המשך מעמ' קודם

187
ד

הקב"ה, כדרשת חז"ל אין אני והוא יכולים לדור במדור אחד (עיין ערכין דף ט"ו ע"ג), בביאת המשיח יתגלה מי שהיה באמת בן תורה ומי שהיה בתואר מדומה של בן תורה. ואז הבזיון יהיה גדול מאד. ההתגלות בביאת המשיח יהיה לכל אחד ואחד כפי מצבו והכנתו. על כן צריך כל אחד ואחד לחשוב היטב איפה הוא נמצא בעצמיתו לביאת המשיח ושלא יחשוב שמשיח הוא פתרון למצוקות ולכאבים שאנו עוברים אלא עלינו לדעת שנושיח הוא שלב בתקון האדם ובתקון העולם.

אין לנו דרך אחרת אלא לעפות לביאת המשיח. הזדעזע הרא"ש ואמר: אוי ואבוי איזה בזיון יהיה לנו בביאת המשיח כאשר יתגלה שאנשים הפשוטים מבינים יותר את המשמעות משיח. מאלו הנקראים בני תורה ואינם נמצאים בלהיטות אחר תקון המדות ועבודת השי"ת בתורה תפלה ומעש"ט.

הרא"ש הוסיף: בודאי שיש ערך לבן תורה כאשר הוא בן תורה, אך לבן תורה נדרשת יותר ויותר העבודה על תקון המדות, מפני שגם הבן תורה אם אינו עובד על מדותיו ומלא בגאווה הרי הוא מרוחק ממחיצתו של

שהשמחה במעונם

מורנו הרא"ש שליט"א לאירוסיו הנין
הר"ר משה הרשטיק ומשפ' לאירוסיו הנכד
הר"ר אלעזר הרשטיק ומשפ' לאירוסיו הבן
הר"ר יהודה אליהו האפמאן ומשפ' להולדת הבת
הר"ר משה שמואל בנימין הלוי האפמאן ומשפ' להולדת הנכדה
הר"ר חיים קירשנבוים ומשפ' להולדת הבן
הר"ר מרדכי גולדברג ומשפ' להולדת הנכדה
הר"ר ישראל פלדמן ומשפ' להולדת הנכד
הר"ר מרדכי פולק ומשפ' להכנס הבן לעול המצוות
הר"ר משה פרנקל ומשפ' להכנס הבן לעול המצוות
הר"ר נפתלי פרנקל ומשפ' להכנס הנכד לעול המצוות

ח"ל ע"י
משרכת החברותא
רח' שני 3
02 - 5829688
02 - 5325477
ת.ד. 5080
ירושלים 91050

כוס תנחומים

הר"ר יוסף גולדברגר הי"ו ומשפ'
על פטירת חמותו

כוס תנחומים

הר"ר יהודה גלנץ הי"ו
על פטירת אביו

